PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

(SEDE KOSTITUZZJONALI)

IMĦALLEF

ONOR. AUDREY DEMICOLI LL.D.

Rikors Kostituzzjonali Nru **187/2023/1 (AD)**

TIMOTHY JOE FORACE (KI 256085M)

VS

L-AVUKAT TAL-ISTAT U
L-AVUKAT ĠENERALI

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, 2 ta' Ġunju 2023

Il-Qorti:

1. Dan huwa provvediment dwar talba għall-ħruġ ta' miżura proviżorja ossia *interim measure* magħmula permezz ta' rikors datat ħamsa (5) ta' Mejju 2023 (minn issa 'l quddiem ***ir-rikors odjern***), sabiex jiġu sospiżi l-effetti tas-sentenza tal-Qorti tal-Appelli Kriminali tal-erbatax (14) ta' Marzu 2023 mogħtija fil-konfront tar-rikorrent, sakemm ikun hemm eżitu finali fil-proċeduri kostituzzjonali fl-ismijiet premessi, u konsegwentement tordna r-rilaxx tiegħu mill-Faċilita' Korettiva ta' Kordin;

Preliminari u Fatti tal-Każ Odjern

<u>*Ir-Rikors Promotur*</u>

2. Jirriżulta mill-atti illi permezz ta' sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tat-tnax (12) ta' Novembru 2017, ir-rikorrent instab ħati ta' diversi akkużi u ġie kkundannat għal piena ta' priġunerija għal tliet (3) snin u nofs. Madanakollu, b'deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali datata tletin (30) ta' Settembru 2021, il-Qorti tal-Appell laqgħet, *in parte,* l-appell tar-rikorrent u filwaqt illi ħassret u rrevokat il-parti tas-sentenza fejn ir-rikorrent kien ġie kkundannat għal tliet snin u nofs priġunerija, poġġietu taħt ordni ta' *probation* u servizz fil-komunita' taħt numru ta' kundizzjonijiet;

3. Ġara iżda illi l-uffiċjal tal-*probation* informa lil Qorti permezz ta' rapport u rikors li r-rikorrent ma kienx qiegħed jattendi għall-appuntamenti, kien għadu qed jabbuża mid-droga kokaina, u ma segwiex il-pjan ta' kura li huwa kien qiegħed jiġi offrut. Wara illi l-Qorti tal-Appell Kriminali appuntat ir-rikors għas-smigħ u tat ċans ieħor lir-rikorent sabiex jimxi mal-ordnijiet tal-Uffiċjal tal-*Probation*, irriżultalha illi huwa reġa ma segwiex l-istruzzjonijiet tal-istess uffiċjal, u permezz ta' sentenza tal-erbatax (14) ta' Marzu 2023, il-Qorti tal-Appell Kriminali ħassret l-ordni ta' *probation* u l-ordni ta' servizz fil-komunita', u kkundannat lir-rikorrent għal perjodu ta' tliet snin priġunerija;

4. Ir-rikorrent qed jikkontendi illi l-fatt illi m'hemmx dritt t'appell minn deċiżjoni bħal dik mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-erbatax (14) ta' Marzu 2023, liema dritt t'appell jirriżulta fil-każ illi deċiżjoni bħal din tingħata mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, jikser id-drittijiet fundamentali tiegħu għal smigħ xieraq u protezzjoni minn diskriminazzjoni. Għaldaqstant, huwa intavola r-rikors promotur quddiem din il-Qorti, illi permezz tiegħu qed jitlob lil din il-Qorti:

    a. Tiddikjara li ġie leż id-dritt tar-rikorrent ta' projbizzjoni mid-diskriminazzjoni kif sanċiti fl-Artikolu 6 meħud flimkien mal-Artikolu 14 u l-Artikolu 1 tal-Protocol nru 12 tal-Konvenzjoni Ewropeja tad-

Drittijiet tal-Bniedem inkorporata f'Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta; u

b. Tagħti dawk ir-rimedji li jidhrilha xierqa għat-twettieq ta' dawn id-drittijiet fundamentali fuq imsemmija, fosthom, okkorrendo billi tannulla s-sentenzi mogħtija mill-Qortit tal-Appelli Kriminali fl-14 ta' Marzu 2023 u konsegwentement tibgħat l-Atti lura lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali biex jiġi determinat minn dik il-Qorti jekk kienx hemm ksur tal-kundizzjonijiet mogħtija fis-sentenza tal-Qorti tal-Appelli Krimnali per Onor Imħallef Aaron Bugeja tat-30 ta' Settembru 2021.

It-Talba għall-Ħruġ ta' Interim Measure

5. Permezz tar-rikors odjern, ir-rikorrent qed isostni illi f'każ illi l-pretensjonijiet tiegħu jirriżultaw ġustifikati, huwa ser ikun skonta l-piena karċerarja tiegħu inutilment, u mhu ser ikun hemm ebda rimedju effikaċi biex jirrimedja l-leżjoni li jkun sofra, għaliex ma jeżisti l-ebda rimedju għal inkarċerazzjoni li tkun seħħet riżultat ta' ksur ta' dritt ta' smigħ xieraq;

6. Għaldaqstant, permezz tar-rikors odjern, ir-rikorrent qiegħed jitlob lil din il-qorti sabiex:

> *"jogħġobha tissospendi l-effetti tas-sentenza tal-Qorti tal-Appelli Kriminali tal-14 ta' Marzu 2023 mogħtija fil-konfront tal-esponent sakemm ikun hemm eżitu finali fil-proċeduri kostituzzjonali fl-ismijiet premessi, u konsegwentement tordna r-rilaxx tal-esponenti mill-Faċilita' Korrettiva ta' Kordin u dan taħt dawk il-provvedimenti li jidhrilha xierqa u opportuni."*

Risposta tal-Avukat tal-Istat għar-Rikors Odjern

7. B'risposta għar-rikors odjern datata ħdax (11) ta' Mejju 2023, l-Avukat tal-Istat oġġezzjona għat-talba tas-soċjeta' rikorrenti sabiex tingħata ordni *ad interim* minn din il-Qorti, u dan għas-segwenti raġunijiet:

a. Ma jeżistux l-elementi meħtieġa sabiex tintlaqa' t-talba kontenuta fir-rikors odjern;

b. Allegazzjoni *ex parte* illi sar ksur ta' dritt fundamentali mhix ekwivalenti għal sejbien ġudizzjarju ta' ksur ta' drittijiet fundamentali, u hija għal kollox inkompatibbli mas-serjeta' tal-proċess ġudizzjarju u mal-finalita' ta' *res judicata* li sentenza tinżamm milli titwettaq għaliex xi ħadd jallega li kien hemm ksur ta' drittijiet fundamentali;

c. Il-Qorti tal-Appell Kriminali għamlet analiżi legali u fattwali dettaljata u waslet għall-konklużjoni leġittima li r-rikorrent, minkejja illi ngħata diversi opportunitajiet sabiex jirriforma ruħu, m'għamilx dan. Il-ħruġ ta' *interim measure* iwassal sabiex din il-Qorti tiddisturba jew tbiddel ir-realta' ġuridika li stabbilew leġittimament il-Qrati penali fis-sentenzi tagħhom;

d. Ir-rikorrent bl-ebda mod ma pprova jew wera li hawn si tratta każ *prima facie* ta' ksur ta' jedd fundamentali. Lanqas teżisti xi ħsara li ma tistax titreġġa' lura, jew xi riskju imminenti u irreparabbli, u/jew urġenza estrema.

Il-Qorti

8. Wara illi rat l-atti tal-kawża odjerna;

9. Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet dwar it-talba fir-rikors odjern waqt is-seduta tal-Ġimgħa, tnax (12) ta' Mejju 2023;

10. Rat illi l-kawża baqgħet differita għas-seduta tal-lum għal provvediment rigward it-talba għal *interim measure* magħmula permezz tar-rikors datat ħamsa (5) ta' Mejju 2023;

11. Tagħmel is-segwenti konsiderazzjonijiet:

Konsiderazzjonijiet Legali

12. Dak illi qiegħed jitlob ir-rikorrent permezz tar-rikors odjern huwa l-ogħti ta' ordni proviżjonali, jew, kif inhi magħrufa aħjar, *interim measure* jew miżura *ad interim*. Dwar is-setgħa ta' din il-Qorti sabiex tagħti ordni ta' din ix-xorta, ġie ritenut mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Joseph Emanuel Ruggier et vs Joseph Oliver Ruggier pro et noe et***[1]:

> *Din il-Qorti hi tal-fehma li fi proċeduri kostituzzjonali fejn jiġi allegat ksur tad-drittijiet fondamentali, kemm il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili kif ukoll din il-Qorti għandhom is-setgħa li, f'ċirkostanzi eċċezzjonali [...] jagħtu dawk il-provvedimenti preventivi intiżi sabiex jiżguraw li sakemm tiġi determinata l-kawża kostituzzjonali, ma jsir xejn li jista' jnaqqas mis-setgħa ta' l-istess Qrati li jipprovdu rimedju adegwat u effettiv konformement ma' dak li jistabilixxu s-subartikoli (1) u (2) ta' l-Artikolu 46 tal-Kostituzzjoni u d-disposizzjonijiet korrispondenti tal-Kap 319* [Art 4(1) u (2)].

13. Hekk ukoll ġie stabbilit mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Sherif Mohamed Shennawyh vs L-Avukat Ġenerali et***[2]:

> *14. Din il-Qorti taqbel mad-deċiżjoni tal-ewwel Qorti u tikkonsidra li hi ġustifikata għas-segwenti raġunijiet.*
>
> *15. L-ewwel Qorti tagħraf li s-subartikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni u s-subartikolu 4(2) tal-Kap 319 tal-Liġijiet*

[1] Appell Ċivili Nru 21/2005/1, Qorti Kostituzzjonali, 22 ta' Awwissu 2005
[2] Rik Nru 82/2018, Qorti Kostituzzjonali, 29 ta' Marzu 2019

> *ta' Malta għalkemm ma jipprovdux b'mod speċifiku għall-ħruġ ta' miżuri ad interim, jagħtu s-setgħa b'mod ġenerali lill-Qorti ta' kompetenza kostituzzjonali li "... tagħmel dawk l-ordnijiet, toħroġ dawk l-atti u tagħti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tiżgura t-twettiq tad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali li għat-tgawdija tagħhom tkun intitolata dik il-persuna ...". Meħud in konsiderazzjoni l-imsemmija provvedimenti tal-liġi, l-insenjament ta' din il-Qorti għalhekk hu li Qrati ta' kompetenza kostituzzjonali għandhom is-setgħa li joħorġu ordnijiet ta' natura temporanja.*

14. *Interim measures* fil-kuntest tad-drittijiet sanċiti mill-Konvenzjoni Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem, ġew imbagħad definiti bħala,

> *[U]rgent measures which, according to the Court's well-established practice, apply only where there is an imminent risk of irreparable harm. Such measures are decided in connection with proceedings before the Court without prejudging any subsequent decisions on the admissibility or merits of the case in question.*[3]

15. Il-Qrati nostrana konsistentement applikaw l-ispirtu ta' din id-definizzjoni ta' miżuri *ad interim* saħansitra anke fil-każ ta' talbiet bħal dawk in eżami mressqa quddiem il-Qrati Maltin. Hekk per eżempju, ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet ***Federation of Estate Agents vs. Direttur Ġenerali (Kompetizzjoni) et***[4]:

> *F'materja ta' l-hekk imsejħa interim measures huwa ċar l-insenjament ta' din il-Qorti li tali miżuri għandhom*

[3] *Factsheet* dwar *Interim Measures* maħruġa mill-Qorti Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem, Awwissu 2022 (https://www.echr.coe.int/documents/fs_interim_measures_eng.pdf)
[4] Appell Ċivili Nru 87/2013/1, Qorti Kostituzzjonali, 25 ta' Settembru 2014. Ara wkoll Rik Nru 45/2016, ***Angelo Frank Paul Spiteri***, Qorti Kostituzzjonali, 9 ta' Jannar 2017

jittieħdu biss f'każijiet ta' urġenza u saħansitra f'każijiet ta' "urġenza estrema" fejn in-nuqqas ta' teħid ta' tali miżuri jirriżulta, jew jazzarda li jirriżulta, fi ħsara irreparabbli għall-interessi vitali tal-parti konċernata jew għall-perkors tal-eżami li l-Qorti jkun jeħtiġilha tagħmel. [Ara Q. Kost. ***Joseph Camilleri v. Avukat Ġenerali***, 1/7/2013 li ċċitat b'approvazzjoni mill-ktieb "Theory and Practice of the European Convention on Human Rights" ta' Van Dijk et (4 ediz. 2006, paġna 113)]*. Din il-Qorti rriteniet ukoll li miżuri ad interim huma indikati f'każijiet eċċezzjonali* [Ara Q. Kost. ***Joseph Ruggier et v. Joseph Olivier Ruggier et***, 22/8/2005 #7, #11]. *Inoltre, tenut kont li talba għal "rimedju temporanju" taqa' biex tiġi konsidrata taħt l-artikolu 4(2) tal-Kap 319 u 46(2) tal-Kostituzzjoni isegwi li l-proviso tal-istess subartikolu japplika wkoll għal dik it-talba* [Ara Q. Kost. ***Ryan Briffa v. Avukat Ġenerali***, 3/6/2013 #29] *u li għalhekk il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tista' tiddeklina milli teżerċita s-setgħat tagħha skont l-istess subartikoli f'kull każ fejn tkun sodisfatta li mezzi xierqa ta' rimedju għall-ksur allegat huma jew kienu disponibbli favur il-persuna skont xi liġi ordinarja.*

16. Jirriżulta għalhekk illi huwa prinċipju assodat f'ġurisprudenza tal-Qrati nostrana illi miżuri *ad interim* ma jiġux akkordati għalxejn jew b'kapriċċ, iżda jingħataw f'każijiet fejn ikun hemm periklu illi bil-prosegwiment naturali tal-proċeduri, ser ikomplu jiġu ppreġudikati d-drittijiet fundamentali tal-persuna illi tkun qed tallega leżjoni tal-istess, b'dana illi ma jkunx jista' jingħata mill-Qorti illi tiddeċiedi dwar l-ilmenti proprja, fil-każ ta' leżjoni, rimedju illi jista' jitqies bħala adegwat u effettiv;

17. Huwa minnu illi allegazzjoni ta' drittijiet fondamentali tal-bniedem hija possibilment waħda mill-aktar allegazzjonijiet serji illi l-Qorti tista' tiġi rinfaċċjata biha, u dan stante illi d-drittijiet fondamentali tal-bniedem huma

sagrosanti, u, kif minnhom infushom magħrufa, **fondamentali**, cioe ta' importanza ċentrali sabiex jiġi assigurat għejxien dinjituż. Din il-Qorti, bħala Qorti fil-kompetenza Kostituzzjonali, hija l-Qorti illi għandha fuqha l-pressjoni u d-dover primarju illi tindaga, taċċerta ruħha u tikkonferma illi d-drittijiet fondamentali tal-bniedem qed jiġu rispettati mill-Istat, u tara illi fejn ikun hemm leżjoni l-bniedem jingħata dak illi jista' jiġi kkunsidrat rimedju adegwat u effettiv għal tali leżjoni, u mhux rimedju illi effettivament ma jkun rimedju xejn. Huwa għalhekk illi l-Artikolu 46(2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta jimponi fuq din il-Qorti s-setgħa (u l-obbligu) sabiex, *inter alia*, *"tiżgura t-twettiq ta' kull waħda mid-disposizzjonijiet tal-imsemmija artikoli 33 sa 45 (magħdudin) li għall-protezzjoni tagħhom tkun intitolata dik il-persuna"*;

18. Madanakollu, dan ma jfissirx illi talba għal miżura *ad interim* għandha tintlaqa' *across the board*, indiskriminatament, jew b'mod leġġer, speċjalment fi stadju fejn hemm biss allegazzjoni ta' leżjoni tad-drittijiet fondamentali tal-bniedem. Li kieku kien hekk il-każ, ikun hemm il-potenzjalita' ta' leżjoni ta' drittijiet fondamentali oħra (inkluż id-dritt għal ġustizzja effettiva fis-sens illi l-proċeduri ġudizzjarji ma jiħdux fit-tul) u/jew stultifikazzjoni bla bżonn tal-proċeduri. Difatti huwa għalhekk illi din il-Qorti tqis, hekk kif ġie senjalat aktar 'il fuq, u kif jirriżulta wkoll minn deċiżjonijiet tal-Qorti Kostituzzjonali ta' Malta, illi miżuri *ad interim* ma jiġux akkordati kapriċċjożament, iżda f'ċirkostanzi eċċezzjonali fejn l-ogħti ta' miżura *ad interim* hija l-unika mezz kif jista' jiġi assigurat illi s-sejbien ta' leżjoni tad-drittijiet fondamentali tal-bniedem ma tiġix aggravata bil-fatt illi tali leżjoni tkun tħalliet minn din il-Qorti tkompli sseħħ anke *pendente lite*, bil-konsegwenza illi rimedju effettiv ma jkunx jista' jingħata;

19. Tqum il-mistoqsija, iżda, dwar dak illi jikkostitwixxi *"eċċezjonalita' taċ-ċirkostanzi"* illi jippermettu talba għal miżura *ad interim* sabiex tiġi milqugħha. Anke jekk inhuwa insenjament mogħti fil-qafas tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, huwa relevanti (u ġie wkoll applikat u

ċitat b'approvazzjoni mill-Qrati nostrana) dak illi ġie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet ***Mamatkulov and Askarov v. Turkey***[5]:

> *104. Interim measures have been indicated only in limited spheres. Although it does receive a number of requests for interim measures, in practice the Court applies Rule 39 only if* ***there is an imminent risk of irreparable damage****. While there is no specific provision in the Convention concerning the domains in which Rule 39 will apply, requests for its application usually concern the right to life (Article 2), the right not to be subjected to torture or inhuman treatment (Article 3) and, exceptionally, the right to respect for private and family life (Article 8) or other rights guaranteed by the Convention. The vast majority of cases in which interim measures have been indicated concern deportation and extradition proceedings.*
>
> *[...]*
>
> *108. In cases such as the present one where there is plausibly asserted to be a risk of irreparable damage to the enjoyment by the applicant of one of the core rights under the Convention, the object of an interim measure is to maintain the status quo pending the Court's determination of the justification for the measure. As such, being intended to ensure the continued existence of the matter that is the subject of the application, the interim measure goes to the substance of the Convention complaint. As far as the applicant is concerned, the result that he or she wishes to achieve through the application is* ***the preservation of the asserted Convention right before irreparable damage is***

[5] Appl Nr 46827/99 and 46951/99, European Court of Human Rights (Grand Chamber), Reports of Judgements and Decisions 2005-I, 4 February 2005 **(emfasi ta' din il-Qorti).** Ara wkoll ***Shamayev and Others v. Georgia and Russia***, Appl Nr 36378/02, European Court of Human Rights (Second Section), Reports of Judgements and Decisions 2005-III, 12 April 2005, § 473

***done to it**. Consequently, the interim measure is sought by the applicant, and granted by the Court, in order to facilitate the "effective exercise" of the right of individual petition under Article 34 of the Convention in the sense of preserving the subject matter of the application when that is judged to be at risk of irreparable damage through the acts or omissions of the respondent State.*

20. Hekk kif tispjega din il-Qorti kif diversement presjeduta fis-sentenza fl-ismijiet ***HSBC Bank (Malta) p.l.c. vs L-Avukat tal-Istat et***[6], il-prinċipji enunċjati mill-Qorti ta' Strasburgu ġew applikati wkoll mill-Qrati Maltin, u, xi drabi, estiżi, b'tali mod illi kien hemm istanzi fejn il-Qrati Maltin taw rimedji anke f'sitwazzjonijiet illi fihom il-Qorti ta' Strasburgu ċaħad it-talba għal miżura proviżjonali. B'referenza għal numru ta' sentenzi mogħtija mill-Qrati nostrana matul is-snin, ġew identifikati f'din is-sentenza ħames (5) elementi illi jistgħu jiġu llum konsidrati bħala *"għadd ta' linji-gwida fl-għoti o meno ta' interim measures"*, liema elementi jfakkru u jirriflettu anke dawk l-elementi identifikati f'***Mamatkulov*** suċitata:

    1. *"Ir-rimedju jingħata biss meta **ma jkun hemm l-ebda rimedju ordinarju a disposizzjoni tar-rikorrent**"*;

    2. *"Biex ikun jista' jingħata rimedju provviżorju, jeħtieġ li min jitolbu juri li hemm każ **prima facie ta' ksur** ta' jedd fundamentali. Mhux biżżejjed li wieħed joqgħod biss fuq xi **sitwazzjoni ipotetika** jew li **mhix ċerta li sseħħ**"*;

    3. *"Tkun sejra sseħħ **ħsara li ma tkunx tista' titreġġa' lura** għall-**interessi vitali** tal-parti kkonċernata jew għall-perkors tal-eżami li l-Qorti jkun jinħtiġilha tagħmel. Ingħad f'dan il-kuntest li l-għoti tal-interim order jingħata biss **eċċezzjonalment** f'każijiet ta' "**urġenza estrema**"."*;

[6] Rik Nru 227/2019, Prim'Awla (Qorti Ċivili), Onor Imħ Grazio Mercieca, 16 ta' Ġunju 2020. Għalkemm il-mertu kien divers minn dak odjern, il-prinċipji legali sottolineati mill-Qorti għandhom ukoll applikazzjoni għall-mertu tal-każ odjern.

4. *"L-eżistenza ta'* ***riskju imminenti****, li għalhekk jimmerita t-teħid ta' miżuri urġenti. Sabiex ikun hemm lok għat-teħid ta' interim measure il-ħsara mhedda jeħtieġ li tkun* ***mhux biss irreparabbli iżda wkoll imminenti*** *għaliex altrimenti ma jistax jingħad li hemm dik l-urġenza li tiskatta l-ħtieġa għat-teħid tal-miżura eċċezzjonali msemmija"*;

5. *"****Fil-każ li jkun hemm ġudikat, xorta jista' jingħata r-rimedju proviżorju, iżda biss f'każijiet verament eċċezzjonali****"*;

21. Finalment, din il-Qorti tagħmilha ċara illi l-eżami illi sejra tagħmel rigward dan l-Artikolu, kemm jekk tintlaqa' t-talba odjerna u kemm jekk ma tiġix milqugħa, bl-ebda mod mhu ser jinċidi fuq l-eżitu tal-kawża proprja. F'każ illi t-talba tiġi miċħuda, xorta waħda t-talbiet fil-mertu jistgħu jirnexxu wara li jinstemgħu l-provi u l-argumenti kollha fil-kawża proprja bejn il-partijiet, u, bl-istess mod, il-fatt illi talba tiġi milqugħa issa lanqas ifisser illi t-talbiet fil-mertu sejrin awtomatikament bilfors jirnexxu. Dan hekk kif ġie ritenut minn din il-Qorti kif diversement presjeduta fis-sentenza fl-ismijiet ***Emanuel Camilleri vs Spettur Louise Calleja et***[7]:

> *Illi fuq kollox, l-għoti tar-rimedju interlokutorju jew provviżorju ma għandu qatt jintalab jew jingħata b'mod li jippreġudika l-mixi nnifsu tal-proċedura li fiha jintalab u bl-ebda mod ma għandu jintuża biex jorbot idejn il-Qorti li tagħtih dwar il-mod kif fl-aħħar mill-aħħar tagħti s-sentenza tagħha jew kif tikkunsidra bis-serenita' jew l-indipendenza meħtieġa l-provi u l-argumenti li l-partijiet iressqu quddiemha;*

[7] Rik Nru 50/2013, Prim'Awla Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali), Onor Imħ Joseph R Micallef, 2 ta' Ġunju 2014

22. Applikati dawn il-prinċipji legali għall-mertu tal-każ odjern, din il-Qorti mhix tal-fehma illi ġew sodisfatti l-elementi rikjesti sabiex tintlaqa' talba għall-ħruġ ta' miżura proviżorja;

23. Hekk kif tajjeb jissottometti l-Avukat tal-Istat, din il-Qorti ma tqisx illi ġie pruvat fuq bażi *prima facie* illi kien hemm leżjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif sanċiti mill-Artikolu 6, l-Artikolu 14 u l-Artikolu 1 tal-Protokoll Nru 12 tal-Konvenzjoni Ewropea. Jirriżulta ċar mill-atti illi minkejja illi l-piena imposta fuq ir-rikorrent, wara li appella mis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, ġiet mibdula minn piena karċerarja għal ordni ta' *probation* u ordni ta' servizz fil-komunita', ir-rikorrent għażel illi ma joqgħodx għall-kundizzjonijiet illi kienu jġibu magħhom l-ordni ta' *probation* u servizz fil-komunita'. Għalkemm il-konsegwenza tal-aġir tar-rikorrent kienet illi reġa' spiċċa quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali, saħansitra anke l-Qorti tal-Appell Kriminali, qabel ħadet id-deċiżjoni tagħha illi tikkonverti l-ordni ta' *probation* u servizz fil-komunita' għal waħda ta' priġunerija effettiva, spjegat lir-rikorrent il-konsegwenzi illi kienu jitnisslu mill-fatt illi ma kienx qed jimxi mal-ordnijiet tal-Uffiċjal tal-Probation, u tat ukoll ċans ieħor lir-rikorrent sabiex jirriforma ruħu billi jimxi mal-ordni tal-*probation*;

24. Għaldaqstant, irrispettivament mill-kwestjoni dwar kellux dritt jappella mis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-erbatax (14) ta' Marzu 2023, liema kwestjoni sejra tiġi stradata fil-kawża fil-mertu, huwa evidenti illi qabel ġie inkarċerat, ir-rikorrent ngħata opportunita' ampja sabiex, minkejja illi kien qabad it-triq għan-niżla, jerġa' jaqbad it-triq it-tajba, b'dana illi jevita piena karċerarja. Il-Qorti tal-Appell Kriminali saħansitra appuntat numru ta' seduti illi fihom ir-rikorrent kellu l-possibilta' anke jinstema' u jispjega ruħu, bl-istess mod illi nstema' u spjega ċ-ċirkostanzi tal-każ l-Uffiċjal tal-Probation. Dan, iżda, kien kollu għalxejn, stante illi r-rikorrent xorta waħda ma mexiex mal-kundizzjonijiet marbuta mal-ordni tal-*probation*;

25. Tenut kont iċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, din il-Qorti tqis illi mhux talli ma ġiex pruvat mir-rikorrent illi kien hemm *prima facie* ksur tad-drittijiet

fundamentali tar-rikorrent, iżda talli mill-fatti tal-każ odjern stess jirriżulta ben ċar illi d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali sabiex il-piena tiġi konvertita f'waħda karċerarja ma kinitx deċiżjoni arbitrarja, jew meħuda b'mod awtomatiku jew mingħajr konsiderazzjoni għal dak illi kien wassal lir-rikorrent sabiex ma jimxix mal-ordni ta' *probation*, iżda waħda illi ngħatat meta l-Qorti ma kellhiex alternattiva ħlief illi tmur għal-*last resort*;

26. Fir-rikors tiegħu, ir-rikorrent jagħmel referenza għall-provvediment mogħti fl-ismijiet ***Paul Demicoli vs L-Avukat Ġenerali et***[8] sabiex jissostanzja l-argument tiegħu. Mingħajr preġudizzju għall-fatt illi l-kawża ċitata għadha m'għaddietx in ġudikat stante illi ġiet appellata, din il-Qorti tirrileva illi l-fatti kienu kompletament diversi minn dawk tal-każ odjern. Filwaqt illi huwa minnu illi r-rikorrent kien qiegħed jallega wkoll leżjoni tad-dritt għal smigħ xieraq, Demicoli kien qiegħed jikkontesta l-fatt illi ngħata sentenza karċerarja (a) wara illi l-proċess kriminali ħa kważi tmintax-il sena sabiex jiġi deċiż; u (b) fid-dawl ta' talba mill-familjari tal-vittmi sabiex ma tiġix imposta fuq ir-rikorrent piena ta' priġunerija effettiva. Infatti, il-fatt illi l-familjari tal-vittma kienu talbu lill-Qorti sabiex ma tagħtix piena karċerarja lir-rikorrenti iżda minflok tagħtih *community service order*, ikkostitwixxa punt ċentrali u determinanti fil-konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti kif diversement presjeduta, u kien primarjament fuq dan il-punt illi l-Qorti kif diversement presjeduta laqgħet it-talba għal ħruġ ta' *interim order* u ordnat il-ħelsien mill-arrest tar-rikorrent soġġett għal numru ta' kundizzjonijiet. Dan il-fatt, kombinat mal-fatt illi l-proċess kriminali kien ħa tul ta' żmien eċċessiv, kien jikkostitwixxi prova ta' leżjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent fuq bażi *prima facie* illi fuqha setgħet tintlaqa' t-talba għal miżura provviżorja. Dan, iżda, mhux il-każ fil-każ odjern, fejn ir-rikorrent, hekk kif ġia ġie senjalat aktar 'il fuq, ma rnexxilux jipprova fuq bażi *prima facie* leżjoni tad-drittijiet fundamentali tiegħu kif sanċiti mill-Artikoli 6, 14 u l-Artikolu 1 tal-Prokoll Nru 12 tal-Konvenzjoni Ewropea;

---

[8] Rik Nru 648/2022, Qorti Ċivili (Prim'Awla) Sede Kostituzzjonali, Onor Imħ F Depasquale, 6 ta' Frar 2023 (appellata)

27. Ir-rikorrent jagħmel ukoll referenza għall-provvediment mogħti fl-ismijiet ***Emanuel Camilleri vs Spettur Louise Calleja et*** suċitat. Minkejja illi l-konsiderazzjonijiet legali japplikaw ukoll għall-każ odjern, iċ-ċirkostanzi illi wasslu lil din il-Qorti kif diversement presjeduta sabiex tilqa' t-talba għal miżura provviżorja kienu diversi minn dawk tal-każ odjern. Infatti, din il-Qorti kif diversement presjeduta bbażat id-deċiżjoni tagħha primarjament fuq il-fatt illi kien irriżultalha mill-atti tal-Inkjesta Maġisterjali esebiti quddiemha stqarrija ta' bint ir-rikorrent, taħt ġurament, illi fil-kawża li fiha r-rikorrent kien instab ħati, kienet għamlet dikjarazzjonijiet inveritieri. Dan kien ġie kkonfermat mill-istess persuna quddiem din il-Qorti kif diversement presjeduta. Il-Qorti infatti stqarret:

> *Illi dik il-bidla tal-verżjoni wasslet lill-istess Maġistrat Inkwirenti biex tagħlaq l-inkjesta u biex tirrakkomanda li jittieħdu passi legali kontra l-persuni hemm imsemmija, fosthom bit ir-rikorrent (kwerelant);*
>
> *Illi, bla ma tgħaddi l-fehma tagħha fuq is-siwi jew le tal-kontenut tal-imsemmija stqarrija, il-Qorti tqis li din iċ-ċirkostanza hija waħda minnha nnifisha gravi li taħlaq qagħda li tattiva l-ħtieġa tal-għoti ta' provvediment proviżorju;*

Huwa evidenti għalhekk illi din il-Qorti kif diversement presjeduta kienet motivata mill-ammissjoni ta' persuna illi x-xhieda tagħha kienet wasslet sabiex tiġi imposta fuq ir-rikorrent piena karċerarja, illi x-xhieda tagħha effettivament ma kinitx veritiera. Din il-Qorti kif diversement presjeduta kellha għalhekk evidenza ċara ta' leżjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent fuq bażi *prima facie*, kuntrarjament għall-każ odjern. Ironikament, f'din is-sentenza ċitata mir-rikorrent fir-rikors odjern, din il-Qorti kif diversement presjeduta għamlet osservazzjoni illi qajla tagħti konfort lir-rikorrent fil-każ in eżami, iżda tapplika kjarament għall-każ odjern:

> *Illi l-Qorti tqis li, ladarba hemm sentenza li saret ġudikat, din għandha l-effett li tistabilixxi fatt aċċertat għaliex ir-*

regola f'kull ordinament li jissejjes fuq is-saltna tad-dritt hi li sentenza "pro veritate habetur". Tqis ukoll li sentenza tista' titwaqqa' biss b'sentenza oħra u mhux b'allegazzjoni dwar is-siwi tagħha, u sakemm ma tingħatax sentenza bħal dik, is-sentenza tibqa' tgħodd;

28. Għaldaqstant, fid-dawl tal-premess, din il-Qorti hija tal-fehma illi ma jeżistux l-estremi rikjesti mil-liġi u ġurisprudenza kostanti sabiex tingħata ordni *ad interim*, aktar u aktar meta jiġi kkunsidrat il-fatt illi kien primarjament l-aġir tar-rikorrent stess illi wasslu għas-sitwazzjoni illi qiegħed fiha llum. Konsegwentement, din il-Qorti sejra tgħaddi sabiex **tiċħad** it-talba magħmula permezz tar-rikors odjern.

Decide

29. Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi **tiċħad** it-talba tar-rikorrent għall-ħruġ ta' miżura proviżorja ossia *interim measure*, sabiex tissospendi l-effetti tas-sentenza tal-Qorti tal-Appelli Kriminali tal-erbatax (14) ta' Marzu 2023 mogħtija fil-konfront tar-rikorrent, kif magħmula permezz tar-rikors datat ħamsa (5) ta' Mejju 2023.

Bl-ispejjeż ta' dan l-episodju riservat għall-ġudizzju finali.

Onor Imħallef Dr Audrey Demicoli LL.D.

Karen Bonello
Deputat Reġistratur